

samaksājusi valsts nodevu Ls 75 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,50. S.Z. ieskatā, minēto summu apmērā viņai radušies zaudējumi I.J. nepamatoti celtās prasības dēļ.

Prasītāja lūgusi piedzīt no I.J. zaudējumus sakarā izdevumiem advokāta palīdzības samaksai Ls 500, valsts nodevu Ls 75 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,50.

Prasība pamatota ar Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu, Civillikuma 1770.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, 44.panta trešo daļu un 82.panta pirmo daļu.

[2] Madonas rajona tiesa ar 2009.gada 3.jūnija spriedumu un Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, ar 2009.gada 3.novembra spriedumu S.Z. prasību apmierinājusi daļēji, piedzenot no I.J. par labu S.Z. zaudējumus Ls 300, valsts nodevu Ls 50 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,50, kopā Ls 355,50. Pārējā daļā prasība noraidīta.

Tiesa konstatējusi, ka prasītāja S.Z. advokātam Guntaram Korim par lietas vešanu samaksājusi Ls 500, ko apstiprina 2008.gada 25.novembra un 2009.gada 6.februāra kvītis. Nepamatota ir I.J. norāde, ka S.Z. vienošanos ar Guntaru Kori noslēgusi tikai 2008.gada 25.novembrī, jo minētajā datumā prasītāja samaksāja Guntaram Korim par pārstāvību Madonas rajona tiesā un par to tika izrakstīta kvīts. Vienošanās, uz kuras pamata zvērināts advokāts Guntars Koris izrakstīja un lietā iesniedza orderi, bija noslēgta pirms pirmās instances tiesas sēdes.

S.Z. tiesas sēdē paskaidroja, ka ar pārstāvi Guntaru Kori bijusi vienošanās, ka viņa samaksās par pārstāvību tad, kad viņai tam būs līdzekļi. Šāda vienošanās, Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā, nav prettiesiska. Līdz ar to atzīstams, ka nav nozīmes tam, vai advokātam atlīdzība samaksāta pirms tiesas sēdes, kurā viņš prasītājai sniedzis juridisko palīdzību, vai pēc tās.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam. Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktam, ar lietas vešanu saistītie izdevumi – izdevumi advokāta palīdzības samaksai – atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par pieciem procentiem no prasījumu apmierinātās daļas. Tā kā noraidītā prasības summa ir Ls 3000, advokāts piedalījies divu instanču tiesas sēdēs, izdevumi par viņa sniegto juridisko palīdzību katrā tiesā atbilstoši iepriekš minētajai tiesību normai, ir Ls 150 par pārstāvību katrā tiesu instancē. Tādējādi kopsummā no I.J. piedzenami zaudējumi Ls 300 sakarā ar prasītājas izdevumiem advokāta palīdzības samaksai. Apmierinot prasību daļēji, no atbildētāja par labu prasītājai piedzenama valsts nodeva Ls 50 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 5,50.

[3] Kasācijas sūdzībā I.J. lūdzis Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2009.gada 3.novembra spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

[3.1] Tiesāšanās izdevumi, kas radušies pusei, nevar tikt atzīti par zaudējumiem Civillikuma 1770.panta izpratnē. Tie ir procesuālie izdevumi, ko reglamentē procesuālo tiesību normas. Jautājums par tiesāšanās izdevumu apmēru un to atlīdzināšanu izlemjams konkrētās civillietas ietvaros. Materiālo tiesību normas par zaudējumu atlīdzību, t.i., Civillikuma 1770. un 1775.pants, nav piemērojamas, jo, lai piedzītu zaudējumus, jākonstatē civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumi, tostarp prettiesiski vainojama rīcība, taču griešanās tiesā nav pielīdzināma šādai rīcībai.

[3.2] Atbilstoši Civilprocesa likuma 201.pantam un 436.panta pirmās daļas 3.punktam tiesa pēc S.Z. pieteikuma bija tiesīga taisīt papildspriedumu, ja spriedumā nebija izlemts jautājums par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu. Turklāt atbilstoši Civilprocesa likuma 436.panta otrajai daļai ierosināt papildsprieduma taisīšanu varēja 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas.

[4] I.J. un S.Z. uz tiesas sēdi nebija ieradušies. Ņemot vērā, ka minētajām personām paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, Senāts atbilstoši Civilprocesa likuma 468.pantam nolēma lietu izskatīt bez viņu piedalīšanās.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personu, kas to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Senāts uzskata, ka spriedums atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[6] Kvīts veidlapa ar vienotās uzskaites sēriju un Nr., ko izsniegusi Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija, ir veidlapa, kas aizpildāma kā jau notikušas samaksas apliecinošs dokuments. Kvīts satur sadaļu „saņemts”, tātad apliecina, kas samaksa jau veikta, nevis iespēju, ka nākotnē tā tiks apmaksāta. 2008.gada 25.novembra un 2009.gada 6.februāra kvītīs norādīts, ka samaksa saņemta par pārstāvību divu instanču tiesas sēdēs 2008.gada 6.maijā, 20.jūnijā un 7.oktobrī civillietā pret I.J., t.i., tiesas sēdēs, kas notikušas pirms šo kvīšu

izrakstīšanas. Kvīšu apakšējā daļā advokāts Guntars Koris un S.Z. parakstījušies kā „maksājuma saņēmējs” un „maksātājs”. Ja kvītis būtu izrakstītas un iesniegtas tiesai, kura izskatīja I.J. prasības lietu pret S.Z., tai būtu pienākums lemt par tiesāšanās izdevumus piedziņu atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktam.

[7] Senāts atzīst, ka gadījumā, ja puse atbilstoši Civilprocesa likuma 44.pantam nav lietas izskatīšanas gaitā pieteikusi lūgumus par tiesāšanās izdevumu, tostarp arī izdevumu advokāta palīdzības samaksai, piedziņu, tad šos jautājumus nevar izlemt citā, pavisam jaunā tiesvedības procesā, prasību pamatojot ar Civillikuma normām par zaudējumu atlīdzināšanu (Civillikuma 1770.-1792.pants). Uz to norādījis Vladimirs Bukovskis, sakot, ka: „Jautājums par tiesu izdevumiem pieder procesuālām, bet ne materiālām tiesībām. (..) apšaubāma ir iespēja piemērot materiālo tiesību noteikumus procesuālām attiecībām” (sk. *V.Bukovskis. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga, 1933, 421.lpp.*). Arī Augstākās tiesas Senāta judikatūrā atzīts, ka materiālo tiesību normas nav piemērojamas strīdos par izdevumu atlīdzību, kas radušies, pusei pilnvarojot pārstāvi lietu vešanai (sk. *Augstākās tiesas Senāta 2000.gada 11.oktobra spriedums lietā Nr. SKC-466 un 2009.gada 21.janvāra spriedumā lietā Nr. SKC-6*). Šādu izdevumu atlīdzība piesakāma un kvītis iesniedzamas konkrētās civillietas ietvaros, tādēļ puses vienošanās ar advokātu par tiesāšanās izdevumu apmaksu un patī apmaksā pēc lietas izskatīšanas, nevar grozīt minēto procesuālo kārtību.

[8] Tādiem gadījumiem, kad tiesa, izskatot lietu pēc būtības, nav izlēmusi jautājumu par tiesāšanās izdevumu piedziņu, Civilprocesa likums paredz risinājumu caur papildsprieduma taisīšanu. To atbilstoši Civilprocesa likuma 201.pantam un 436.panta pirmās daļas 3.punktam tiesa ir tiesīga taisīt pēc savas iniciatīvas vai lietas dalībnieka pieteikuma. Taču S.Z. tiesā kvītis nebija uzrādījusi, lietas izskatīšanas gaitā nebija lūgusi atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un pēc lietas izskatīšanas pabeigšanas un sprieduma pasludināšanas nebija lūgusi arī papildsprieduma taisīšanu. Tādējādi, subjektīvu apsvērumu dēļ pašai neizmantojot savas procesuālās tiesības, S.Z. ir zaudējusi tiesības uz tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.

[9] Lai arī kasācijas sūdzības iesniedzējs nav izteicis iebildumus par no viņa piedzīto summu apmēriem, judikatūras veidošanas nolūkā Senāts uzskata par lietderīgu izskaidrot, ka Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta noteikums, kas ierobežo atlīdzības piedziņu par izdevumiem advokāta palīdzības samaksai līdz piecu procentu apmēram no

prasījumu apmierinātās daļas, attiecas uz visu tiesvedības gaitu, nevis tikai vienu procesa stadiju vai procesuālu darbību (piemēram, iztiesāšanu pirmās, apelācijas vai kasācijas instances tiesā). Tā kā noraidītā prasības summa bija Ls 3000, tad atlīdzība advokāta samaksai nevarēja pārsniegt Ls 150, taču Civillietu tiesas kolēģija, nepareizi iztulkojot Civilprocesa likuma 44.panta pirmo daļu, nepamatoti piedzinusi divreiz lielāku summu Ls 300.

[10] Ievērojot iepriekš teikto, Senāts atzīst, ka Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2009.gada 3.novembra spriedumu nevar atzīt par likumīgu un pamatotu, tāpēc tas atceļams.

[11] Tā kā spriedums tiek atcelts saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu G.J. atmaksājama viņas samaksātā drošības nauda Ls 50 par kasācijas sūdzības iesniegšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Augstākās tiesas Senāts

n o s p r i e d a

I.J. kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2009.gada 3.novembra spriedumu atcelt un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Atmaksāt G.J. drošības naudu Ls 50 (piecdesmit latu).

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	senatore	(<i>paraksts</i>)	M.Zāgere
	senators	(<i>paraksts</i>)	K.Torgāns
	senators	(<i>paraksts</i>)	N.Salienieks